

Andraž Filej: Nə kmetiji

iz deskljanske govorice

Nə kmetiji, kər petelin zapoje, ustane kmet. Obleče brgeše in nətəkne kəlcete. Uəne si obuže šuəlnə, pole stuəpe do šternə in sə z žajfo ən uədo umije. Umjəs si še s **krcutəm** zəjame uədo, də jo bo spiu. Čez cajt pride u hišu, čjər ga žena že čaka s fruəštəkəm. Po fruəštku si kmet obljeće kəməžuəlu, u aržet da fəcu ən grə djələt. Zə gvišno, če sə do noči ne uərne, uzame s sabu ləmin. Med tem uzame žena škavacelo ən metlo ən grə posprauljet po hiši. Gre tud u hljəu nəfuətrət žvali. Uən s trombə uzame sənuə in gə da žvali. V jaslih z vilami posprave drek in nənovο nastlelje po tljəh z listjəm. Čes cajt grə u hišu, uzame pinju, u nju ulije mljəko in zəčne tučt za maslo ən kisəlo mljəko. Še pred večjərom pride kmet nazaj domu. Z ust mu vəsi fajfa. Veseu je, kə je nabrau puhno **buric** ən jəh spravi nə kaščo. Z ženo povečjərjata ən grəsta spat. Kmet uzame s sabo še bukvicu, də še pred spanjəm ki prebere. U mislih pa že jəma nedelju, ko bo šu u oštariju. U nedeljo se kmet usede pred oštariju na kandreju, u rokəh držu bukvicu. Ot dalč je zəgledu puəpča, ki je pərhajju pruəti njəmu. Puəpč je prsedu na sosednjo kandrejo ən sta začela klepetat. Kmet prkimava ən mu da prou: »Maš rəžon.« Usega useglih ne zastopi ən ga praša: »Kə sə reku?« Təkuə sta se pogovarjala ən tuhtala. Puəpč pa zmjəri več sprašava, kej kmet bere iz bukvic. Kmetu je zədost ən reče: »Zdej te məm pa zadost! Bejš, če jəh nečeš **fasat**.« Puəpč zəgleda čečo ən laufa h njej. Tud kmet sə uzdigne s kəndreje ən grə pruəti duəmu, pər sebe pa si govori: »Furbac puəpč.« Kər pride domu, sə usede zə mizo ən z ženo večjərjata. Pər večjərji sə še dougo u nuəč pogovarjata, ki bosta drugi dan djələla. Po fruəštku gre kmet u štalu. Uən prpelje uəla ən ga prprave na djəlo. Objəse mu jarəm ən ga zapreže z ulako. Na ulaku nalože brenclje ən grablje. »Hi, Miško,« ən gresta. Pred boškəm se ustavəta, kmet spreže uəla ən ga prveže h gərmu. U rokə uzame grablje ən zəčne grabit listje za stelju. Kər nagrabe zadosti listja, ga dene u brenclje ən naluəže na ulaku. Zapreže uəla, on se pa usede kər na brenclje. »Hi, Miško,« ən gresta proti duəmu. Miško pa u djər. Kmet skoče z ulakə, ki se med dirkanjem prevrne, potrga zaprego ən uou steče pruəti duəmu. Uəs potən pride tud on domu. Žena prlaufa iz hiše usa prestrəšena: »Ki je ratəlo?« Muəž pa maha z rokəmi ən kərči: »Frdəmana žvau, use je polomu, ulako, brenclje, listje strosu, pa še mene bi hmali ubú!« Žena pa se obrne ən mu reče: »Maš rəžon.« Muəž pa jə ni dobro slišu ən ji je reku nazaj: »Ki praviš?« Ona pa ga ne poslušə ən gre kər naprej - pruəti

hiši. Uæs zmætræn sæ obrne, poišče kandreju, se usede nænju ən žalostæn godrnja: »Frdæmana
žvau, frdæmana ...«

krcut – zajemalka

fæcu – robec

læmin – svetilka

škavacela – smetišnica

burice - kostanj

fajfa - pipa

tromba – dnevna zaloga za seno

maš ræžon – imaš prav

fasat – dobiti

čeča – deklica

furbac – prebrisan

frdæmana - presneta